

DOI: 10.4467/29567610PIB.26.014.23486

kom. Karolina Wasilkiewicz

Komenda Główna Policji w Warszawie

karolina.skrzypacz@wp.pl

ZAGINIĘCIE CZY ZAPLANOWANE ZNIKNIĘCIE? MAŁOLETNI W ŚWIECIE BEZ GRANIC. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA PODCZAS POSZUKIWANIA OSÓB ZAGINIONYCH

MISSING OR INTENTIONALLY GONE? MINORS IN A BORDERLESS WORLD: INTERNATIONAL COOPERATION IN MISSING PERSONS INVESTIGATIONS

Streszczenie

Artykuł podejmuje problematykę zaginięć osób małoletnich oraz ucieczek dzieci i młodzieży z domów rodzinnych jako zjawiska o istotnym znaczeniu zarówno pod względem społecznym, jak i pod względem bezpieczeństwa publicznego. Przedstawiono uwarunkowania prawne poszukiwań osób zaginionych w Polsce, analizę dostępnych danych statystycznych oraz najczęstsze przyczyny zaginięć, ze szczególnym uwzględnieniem ucieczek z domu. Omówiono również, za pośrednictwem jakich komórek organizacyjnych Policji oraz jakimi kanałami realizowana jest wymiana informacji i współpraca międzynarodowa w przypadku zaginięć osób. Wskazano, że zjawisko to ma charakter wieloczynnikowy i wymaga podejścia interdyscyplinarnego, obejmującego aspekty psychologiczne, społeczne i prawne. W artykule zaprezentowano również studium przypadku, ukazujące znaczenie skoordynowanych i zintegrowanych działań Policji oraz współpracy międzynarodowej w procesie poszukiwania zaginionych dzieci. Przeprowadzona analiza potwierdza, że szybka eskalacja działań poszukiwawczych oraz konsekwentne stosowanie obowiązujących procedur znacząco zwiększają szanse na skuteczne odnalezienie osób małoletnich i zapewnienie im bezpieczeństwa.

Słowa kluczowe: zaginiona osoba, ucieczka z domu, poszukiwanie, współpraca międzynarodowa, bezpieczeństwo publiczne

Abstract

The article addresses the issue of disappearances of minors and runaways among children and adolescents from family homes as phenomena of significant social importance and relevance to public security. It presents the legal framework governing the search for missing persons in

Poland, an analysis of available statistical data, and the most common causes of disappearances, with particular emphasis on runaways from home. The article also discusses the organizational units of the Police and the channels through which information exchange and international cooperation are carried out in cases of missing persons. It is indicated that this phenomenon is multifactorial in nature and requires an interdisciplinary approach, encompassing psychological, social, and legal aspects. The article further presents a case study illustrating the importance of coordinated and integrated Police activities, as well as international cooperation, in the process of searching for missing children. The conducted analysis confirms that the early escalation of search activities and the consistent application of applicable procedures significantly increase the chances of successfully locating minors and ensuring their safety.

Keywords: missing person, run away from home, search operations, international cooperation, public security

Wprowadzenie

Zaginięcia osób małoletnich oraz ucieczki dzieci i młodzieży z domów to zjawiska, które niezmiennie budzą niepokój społeczny i skłaniają do refleksji nad kondycją współczesnych rodzin, instytucji oraz systemu opieki nad najmłodszymi. Każde takie zdarzenie to nie tylko dramat dla bliskich, lecz także poważne wyzwanie dla służb i organizacji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Choć statystyki wskazują na dużą skuteczność Policji w szybkim odnajdywaniu osób zaginionych, skala problemu i jego złożoność, a także stosunkowo niewielki dorobek naukowy w tym obszarze, kierują uwagę w stronę głębszego zrozumienia przyczyn i mechanizmów towarzyszących tym sytuacjom. Ucieczka dziecka z domu stanowi zawsze alarmujący sygnał kryzysu w jego życiu lub otoczeniu.

Niniejszy artykuł poświęcony jest problematyce zaginięć małoletnich w Polsce, w tym analizie obowiązujących przepisów prawa, dostępnych danych statystycznych oraz najczęstszych przyczyn zaginięć – w szczególności ucieczek z domów rodzinnych. Ponadto, w oparciu o studium przypadku, przedstawiono wybrane aspekty międzynarodowej współpracy Policji w zakresie poszukiwania zaginionych dzieci, ze wskazaniem praktycznych i normatywnych uwarunkowań tych działań.

Celem badawczym artykułu jest analiza zjawiska zaginięć małoletnich w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ucieczek dzieci i młodzieży z domów rodzinnych, a także ocena obowiązujących rozwiązań prawnych regulujących działania Policji w tym zakresie. Opracowanie zmierza również do ukazania złożoności przyczyn zaginięć małoletnich oraz znaczenia współpracy międzynarodowej w przypadkach o charakterze transgranicznym, w kontekście skuteczności i adekwatności obowiązujących regulacji prawnych.

Skala zjawiska

Chociaż w wielu krajach dane dotyczące zaginięć dzieci są niespójne, Europejska Organizacja – *Missing Children Europe* – zajmująca się zaginionymi i wykorzystywanymi seksualnie dziećmi, podaje, że w całej Europie odnotowuje się ok. 250 000 zaginięć dzieci rocznie. Dane z 2024 roku, pochodzące z infolinii 116 000, wskazują, że numer ten obsłużył ponad 124 000 kontaktów związanych z zaginięciami dzieci, niemal dwukrotnie więcej niż w 2023 roku, co świadczy o narastającym problemie¹.

W Polsce, jak wynika z danych Komendy Głównej Policji, w 2024 roku odnotowano 13 540 zgłoszonych zaginięć osób. Statystyki dotyczące zaginięć dzieci wskazują na 2098 zawiadomień rocznie, co stanowi ponad 15% wszystkich zaginięć. Najwięcej zaginięć małoletnich dotyczy osób w wieku 14–17 lat².

Tabela 1. Zgłoszone zaginięcia dzieci w Polsce w latach 2014–2024

Zgłoszone policji zaginięcia dzieci			
Rok	Do 7 lat	7–13 lat	14–17 lat
2024	45	640	1 413
2023	47	619	1 408
2022	65	631	1 465
2021	59	559	1 360
2020	67	485	1 464
2019	59	654	2 110
2018	247	799	4 206
2017	443	953	5 362
2016	490	980	5 475
2015	535	1 022	6 232
2014	525	964	6 615

Źródło: *Zaginieni*, <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/zaginieni/50885,Zaginieni.html> (dostęp: 13.12.2025).

¹ Missing Children Europe, *Annual reports*, <https://missingchildreneurope.eu/annual-reports/> (dostęp: 11.12.2025).

² Policja, *Zaginieni*, <https://statystyka.policja.pl/st/wybranestatystyki/zaginieni/50885,Zaginieni.html> (dostęp: 13.12.2025).

Oddzielną grupę statystyczną stanowią poszukiwania opiekuńcze, do których zalicza się m.in. ucieczki z domu rodzinnego, ucieczki z placówek opiekuńczych czy ośrodków młodzieżowych. W 2024 roku w systemach policyjnych zarejestrowano 16 724 poszukiwania opiekuńcze. Jeśli zsumować poszukiwania opiekuńcze, które *de facto* dotyczą osób małoletnich i nieletnich, z poszukiwaniami małoletnich osób zaginionych, otrzymamy liczbę około 20 000 prowadzonych rocznie poszukiwań dzieci i młodzieży. Należy zaznaczyć, że jest to liczba odnotowanych zgłoszeń samowolnych oddaleń, ucieczek oraz złożonych zawiadomień o zaginięciu. W rzeczywistości skala zjawiska jest jeszcze większa, ponieważ znaczna część takich incydentów nie jest zgłaszana, a poszukiwania prowadzone są we własnym zakresie.

Przyczyny ucieczek małoletnich

Zjawisko ucieczek małoletnich z domów rodzinnych ma charakter wieloczynnikowy³. W literaturze podkreśla się, że decyzje tego rodzaju często są poprzedzone narastającymi konfliktami rodzinnymi, poczuciem braku akceptacji lub trudnościami adaptacyjnymi okresu dorastania. Badania psychologiczne wskazują, że samowolnym oddaleniom mogą towarzyszyć silne napięcia emocjonalne, ograniczające zdolność młodej osoby do racjonalnej oceny sytuacji i poszukiwania wsparcia w sposób społecznie akceptowany⁴. Wbrew powszechnej opinii ucieczki dzieci z domów występują zarówno w rodzinach patologicznych, jak i w tzw. dobrych domach⁵.

Przygotowany przez Fundację ITAKA oraz Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych Komendy Głównej Policji e-book pt. „Ucieczki nastolatków: perspektywa psychologiczna i aspekty poszukiwawcze” wskazuje, że ucieczka z domu to zawsze sygnał, iż w życiu dziecka bądź nastolatka dzieje się coś niepokojącego. W przypadku najmłodszych dzieci może to być znak, że doznają one krzywdy ze strony rodziców lub opiekunów. U nastolatków ucieczka bywa wołaniem o pomoc, reakcją na problemy w szkole, konsekwencją romantycznej relacji lub chęcią sprawdzenia się, przeżycia przygody czy podkreślenia własnej niezależności. W wyżej wymienionym opracowaniu elektronicznym wśród innych przyczyn ucieczek z domów wymieniono:

- złe relacje z rówieśnikami, bycie ofiarą przemocy, hejtu, wykluczenia czy plotek;

³ J. Szymańska, *Profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. Poradnik dla pracowników szkół i placówek oświatowych*, Warszawa 2020.

⁴ I. Namysłowska, *Psychiatria dzieci i młodzieży*, Warszawa 2016.

⁵ E. Gruza, I. Sołtyszewski, *Poszukiwania osób zaginionych*, Warszawa 2022, s. 105.

- cyberprzemoc – nękanie, zastraszanie w Internecie, np. rozpowszechnianie kompromitujących materiałów (zdjęć, nagrań) lub ośmieszanie dziecka;
- poznanie przez Internet osoby, która namawia nastolatka do ucieczki, np. przekonując go, że to jedyny sposób na rozwiązanie jego problemów;
- przemoc na tle seksualnym – także ta, do której dochodzi w sieci, np. rozpowszechnianie zdjęć lub przerabianie wizerunku dziecka;
- złość na rodziców, poczucie lekceważenia, osamotnienia, poczucie, że nie jest się wystarczająco dobrym (stawiane wymagania przez rodziców, szkołę), dominujące uczucie, że wszystkich się zawodzi;
- uzależnienia, np. od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, a nawet smartfonu;
- konflikt z prawem, którego konsekwencją jest decyzja o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym;
- chęć przeżycia przygody, np. wyjazd na koncert do innego miasta lub za granicę mimo braku zgody rodziców.

Sygnaly świadczące o tym, że w życiu dziecka dzieje się coś złego, często są subtelne i najbliższe otoczenie może je łatwo przeoczyć. Warto zwrócić uwagę na zbieranie rzeczy, oszczędzanie pieniędzy, czy inne działania wskazujące, że nastolatek gromadzi środki finansowe na zabezpieczenie podczas ucieczki. Zdarza się także, że z domu znikają wartościowe przedmioty, których sprzedaż może zasilić budżet uciekiniera ⁶.

Zmiana zachowania nastolatka stanowi istotny sygnał ostrzegawczy, wskazujący na występowanie trudności emocjonalnych lub adaptacyjnych. W literaturze przedmiotu podkreśla się, że mogą jej towarzyszyć takie objawy, jak wycofanie społeczne, ograniczona komunikacja, obniżony nastrój czy apatia ⁷. Równie niepokojące są nagłe zmiany w kręgu rówieśniczym lub całkowite zerwanie dotychczasowych relacji społecznych. U podłoża takich zachowań często leżą konflikty rówieśnicze, doświadczenia odrzucenia bądź nieodwzajemnione uczucia ⁸.

Wskazuje się również, że czynnikiem ryzyka sprzyjającym decyzji o ucieczce z domu mogą być relacje interpersonalne oceniane przez dorosłych jako problematyczne, w tym nieakceptowane związki uczuciowe, relacje z osobami starszymi, relacje jedнопłciowe lub kontakty z osobami poznanymi

⁶ *Ucieczki nastolatków: perspektywa psychologiczna i aspekty poszukiwawcze*, e-book, <https://www.nieuciekaj.pl> (dostęp: 15.12.2025).

⁷ M. Namysłowska, *Zaburzenia emocjonalne i zachowania ryzykowne młodzieży*, Warszawa 2016, s. 45–47.

⁸ E. Szymańska, *Psychospołeczne uwarunkowania zachowań problemowych młodzieży*, Kraków 2020, s. 112–115.

za pośrednictwem Internetu⁹. W takich sytuacjach ucieczka bywa postrzegana przez małoletniego jako jedyny dostępny sposób uniknięcia konfliktu z otoczeniem oraz kontynuowania istotnej dla niego relacji¹⁰.

Jednocześnie w praktyce poszukiwawczej odnotowuje się także przypadki, w których motywami ucieczki są nuda, ciekawość świata, potrzeba przeżycia przygody, chęć poznania nowych osób lub dążenie do poczucia niezależności. Okoliczności te są niejednokrotnie wskazywane przez rodziny w zgłoszeniach zaginięć małoletnich¹¹.

Poszukiwania małoletnich zaginionych na terenie Polski

Na terenie RP Policja realizuje zadania związane z poszukiwaniem osób zaginionych na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Wskazany przepis stanowi, że: „W granicach swych zadań Policja wykonuje czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze oraz administracyjno-porządkowe w celu: poszukiwania osób, które na skutek wystąpienia zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca ich pobytu należy odnaleźć w celu zapewnienia ochrony ich życia, zdrowia lub wolności, zwanych dalej „osobami zaginionymi”¹².

Szczegółowe zasady oraz tryb prowadzenia poszukiwań osób zaginionych zostały określone w przepisach rangi zarządzenia. Obecnie obowiązuje Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich¹³. W kolejnych latach wprowadzono zmiany i nowelizacje tego aktu, których celem było uregulowanie procedur poszukiwawczych oraz usprawnienie i systematyzacja działań Policji.

W dniu 15 sierpnia 2025 roku weszły w życie najnowsze zmiany wprowadzone Zarządzeniem nr 25 Komendanta Głównego Policji z dnia 29 lipca

⁹ J. Pyżalski, *Agresja elektroniczna i ryzykowne relacje młodzieży w Internecie*, Warszawa 2019, s. 78–85.

¹⁰ A. Bałandynowicz, *Nieletni w kryzysie. Uwarunkowania zachowań dewiacyjnych*, Warszawa 2018, s. 134–136.

¹¹ E. Gruza, I. Sołtyszewski, *Poszukiwania osób zaginionych*, Warszawa 2022, s. 59.

¹² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 ze zm.), art.14 ust. 1 pkt 3.

¹³ Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich.

2025 r.¹⁴, regulującym zasady prowadzenia poszukiwań osób zaginionych. Nowelizacja ta ma na celu przede wszystkim usprawnienie reagowania w sytuacjach nagłych oraz zapewnienie skuteczniejszej ochrony małoletnich. Priorytetem objęto m.in. szybsze podejmowanie działań w przypadkach bezpośredniego zagrożenia oraz wzmocnienie mechanizmów ochrony osób małoletnich.

Zmiany obejmują w szczególności wprowadzenie dwóch – zamiast dotychczasowych trzech – poziomów poszukiwań oraz rozszerzenie i doprecyzowanie klasyfikacji osób zaginionych. Uszczegółowiono również zasady uruchamiania systemu Child Alert oraz prowadzenia poszukiwań opiekuńczych. Nowelizacja wprowadza precyzyjną kwalifikację zaginięć dzieci ze względu na wiek. Zaginięcia dzieci do 10. roku życia są automatycznie kwalifikowane do poszukiwań I poziomu. W przypadku młodzieży w wieku 11–17 lat kwalifikacja następuje do poziomu I lub II w zależności od okoliczności, takich jak m.in. zagrożenie życia lub zdrowia, uzależnienia, ryzyko samobójcze czy niekorzystne warunki atmosferyczne.

Ponadto rozszerzono klasyfikację zaginięć małoletnich. Każde samowolne oddalenie się z domu rodzinnego małoletniego od 14. roku życia po zmianie przepisów jest traktowane jako zaginięcie I lub II poziomu w zależności od okoliczności. Wcześniej w takich przypadkach prowadzone były zasadniczo poszukiwania opiekuńcze. Obecnie poszukiwania opiekuńcze dotyczą małoletnich i nieletnich, którzy samowolnie oddalili się z placówek opiekuńczych na podstawie Ustawy o wspieraniu resocjalizacji nieletnich¹⁵ oraz Zarządzenia nr 70 Komendanta Głównego Policji w sprawie Krajowego Systemu Informacyjnego Policji¹⁶ w zakresie wykonywania czynności na podstawie decyzji sądu rodzinnego lub organu centralnego.

Nowelizacja Zarządzenia nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. to kolejny krok w kierunku zwiększenia skuteczności działań Policji i poprawy bezpieczeństwa osób zaginionych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony małoletnich¹⁷.

¹⁴ Zarządzenie nr 25 Komendanta Głównego Policji z dnia 29 lipca 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanego zwłok oraz szczątków ludzkich.

¹⁵ Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r., poz. 1700 ze zm.).

¹⁶ Zarządzenie nr 70 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 grudnia 2019 r. w sprawie Krajowego Systemu Informacyjnego Policji.

¹⁷ *Zmiany przepisów dotyczących poszukiwań osób zaginionych*, <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/265658,Zmiany-przepisow-dotyczacych-poszukiwan-osob-zaginionych.html> (dostęp: 11.12.2025).

Międzynarodowe poszukiwania osoby zaginionej

Liczba obywateli Polski, których zaginięcie nastąpiło poza granicami Polski, stale rośnie. Część z nich to osoby, które świadomie zerwały kontakty z rodziną, co w istotny sposób utrudnia czynności poszukiwawcze. W przypadku osób zaginionych poza granicami kraju kluczową kwestią jest sprawny przepływ informacji między krajami uczestniczącymi w poszukiwaniach, oparty na maksymalnie obszernym zasobie wiedzy o zaginionym uzyskanej od rodziny lub osoby zgłaszającej zaginięcie¹⁸.

Policja w przypadku zaginięcia osoby podejmuje pierwsze czynności poszukiwawcze niezwłocznie po uzyskaniu informacji lub otrzymaniu zgłoszenia, nawet w sytuacji, gdy nie zostało jeszcze przyjęte formalne, protokołarnie spisane zawiadomienie o zaginięciu. Poszukiwania osób zaginionych obejmują działania o charakterze prewencyjnym, śledczym oraz operacyjnym. Zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 roku, w rozdziałach pierwszym i drugim wskazano szereg czynności podejmowanych w zależności od przyjętego poziomu poszukiwań oraz okoliczności zaginięcia. Działania te realizowane są również wobec osób, które zaginęły poza granicami kraju, a także w sytuacjach, gdy w toku prowadzonych czynności ustalono, że osoba zaginiona na terenie Polski może przebywać za granicą¹⁹.

W przypadkach zaginięć o charakterze międzynarodowym wymiana informacji odbywa się za pośrednictwem komórek Komendy Głównej Policji właściwych do koordynowania poszukiwań międzynarodowych. Jednostka Policji prowadząca sprawę poszukiwań w większości przypadków ściśle współpracuje z Biurem Międzynarodowej Współpracy Policji, Biurem Wywiadu i Informacji Kryminalnych oraz Wydziałem Poszukiwań i Identyfikacji Osób Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji. W zależności od charakteru sprawy oraz jej okoliczności właściwe komórki, wydziały, zespoły i sekcje funkcjonujące w tych Biurach prowadzą korespondencję i wymianę informacji z partnerami zagranicznymi, wykorzystując różne wypracowane kanały współpracy międzynarodowej. W strukturach Komendy Głównej Policji funkcjonują następujące komórki odpowiedzialne za różne obszary poszukiwań osób zaginionych:

¹⁸ E. Gruza, I. Sołtyszewski, *Poszukiwania osób zaginionych*, Warszawa 2022, s. 259.

¹⁹ Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich.

– **Biuro Kryminalne**

W strukturach Biura funkcjonuje Wydział Poszukiwań i Identyfikacji Osób, w skład którego wchodzi m.in. Zespół Całodobowej Obsługi Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych (CPOZ), Sekcja Przewodników Psów Specjalnych MTR czy Zespół Wsparcia Poszukiwań wraz z Mobilnym Centrum Wsparcia Poszukiwań. Centrum Poszukiwania Osób Zaginionych koordynuje wszystkie poszukiwania osób zaginionych prowadzone na terenie kraju. Szczególną uwagę oraz wsparcie dla jednostek terenowych funkcjonariusze CPOZ poświęcają zaginięciom pierwszego poziomu oraz zaginięciom osób małoletnich²⁰. Wymienione Centrum jako jedno ze swoich zadań wymienia również inicjowanie i prowadzenie współpracy z policyjnymi jednostkami do spraw zaginięć innych państw²¹.

– **Biuro Międzynarodowej Współpracy Policji**

W strukturach BMWP funkcjonują wydziały, zespoły i sekcje odpowiedzialne za współpracę międzynarodową. W obszarze zaginięć osób najczęściej jednostki prowadzące poszukiwania osób zaginionych o charakterze międzynarodowym współpracują z Wydziałem Wsparcia Poszukiwań, Sekcją do spraw Poszukiwań Międzynarodowych, Wydziałem Wsparcia Wymiany Informacji, Zespołem do spraw Oficerów Łącznikowych. W ramach Biura działa również Krajowe Biuro Interpolu (KBI), którego zadaniem jest utrzymywanie kontaktów oraz pełnienie roli pośrednika pomiędzy organami ścigania państw członkowskich Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej INTERPOL²².

– **Biuro Wywiadu i Informacji Kryminalnych**

Współpraca jednostek prowadzących poszukiwania osób zaginionych z BWiK odbywa się w szczególności za pośrednictwem Wydziału Administracji Danymi SIS i VIS, Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych i Sekcji Całodobowej Obsługi Punktu Kontaktowego PNR²³.

Międzynarodowa współpraca policyjna obejmuje przede wszystkim wymianę informacji poprzez:

- System Informacyjny Schengen (SIS) oraz Krajowe Biuro SIRENE (dla państw strefy Schengen);

²⁰ *Struktura Biura Kryminalnego*, <https://policja.pl/pol/kgp/biuro-kryminalne/struktura/schemat-organizacyjny/34511,Struktura-Biura-Kryminalnego.html> (dostęp: 12.12.2025).

²¹ E. Gruza, I. Sołtyśzewski, *Poszukiwania osób zaginionych*, Warszawa 2022, s. 307.

²² *Struktura BMWP*, <https://policja.pl/pol/kgp/bmwp/27772,StrukturaBMWP.html> (dostęp: 12.12.2025).

²³ *Aktualności*, <https://policja.pl/pol/kgp/bwik/aktualnosci-1> (dostęp: 12.12.2025).

- EUROPOL – Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania, której zadaniem jest zwiększanie poziomu bezpieczeństwa w Europie. Europol wspiera i koordynuje wymianę informacji kryminalnych między kompetentnymi organami ścigania państw członkowskich UE oraz państw trzecich, które posiadają umowę o współpracy.
- INTERPOL – Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej, pomagająca organom ścigania w walce z wszelkimi formami przestępczości (zrzesza 195 państw członkowskich);
- współpracę w ramach sieci oficerów łącznikowych polskiej Policji;
- bezpośredni dostęp do policyjnych baz danych (osoby zaginione i poszukiwane, karty daktyloskopijne, profile DNA, skradzione pojazdy i dokumenty etc.)²⁴.

Poszukiwania obywateli polskich poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej prowadzone są:

1. W państwach korzystających z SIS poprzez SIS; rejestracja osoby jest automatycznie replikowana z KSIP do SIS.
2. W państwach niekorzystających z SIS poprzez bazę danych Interpol; rejestracja osoby odbywa się za pośrednictwem biura KGP właściwego do koordynowania poszukiwań międzynarodowych.

Policjant prowadzący poszukiwania osoby zaginionej na terenie państwa korzystającego z SIS przesyła za pośrednictwem oficera kontaktowego do biura KGP właściwego do koordynowania poszukiwań międzynarodowych informację wskazującą na pobyt osoby na terytorium tego państwa.

Policjant prowadzący poszukiwania osoby w państwie niekorzystającym z SIS przesyła w celu ustalenia miejsca pobytu osoby zaginionej za pośrednictwem oficera kontaktowego do biura KGP właściwego do koordynowania poszukiwań międzynarodowych, wniosek o publikację żółtej noty lub wysłanie żółtej dyfuzji wraz z dodatkowymi informacjami wskazującymi na pobyt osoby na terytorium państwa nienależącego do obszaru Schengen.

Ważną rolę odgrywa tu szybka wymiana informacji, która odbywa się przez Biuro Międzynarodowej Współpracy Policji oraz zintegrowane systemy między państwami. Efektywność podejmowanych czynności operacyjnych jest niezbędna dla spraw niecierpiących zwłoki, zwłaszcza w sytuacjach

²⁴ *Współpraca międzynarodowa*, <https://info.policja.pl/inf/wspolpraca-miedzynarod/72445,Wspolpraca-miedzynarodowa.html> (dostęp: 15.12.2025).

zagrożenia życia lub zdrowia, a uzyskiwanie informacji przekłada się na czynności w terenie oraz współpracę jednostek poszukiwawczych²⁵.

Studium przypadku

W dniu 10 maja 2022 roku dwie jednostki Policji na terenie Bydgoszczy zostały zawiadomione o zaginięciu małoletnich – 16-letniego chłopca oraz 14-letniej dziewczyny. Z ustaleń początkowych wynikało, że małoletni samodzielnie oddalili się z domów rodzinnych, działając wspólnie i w porozumieniu. W toku dalszych czynności ustalono, że opuścili oni terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zdarzenie to stanowi przykład zaginięcia małoletnich o podwyższonym stopniu ryzyka. Sprawa ta wymagała wdrożenia intensywnych, skoordynowanych działań poszukiwawczych, obejmujących zarówno czynności krajowe, jak i międzynarodowe, co czyni ją wartościowym materiałem do analizy w kontekście poszukiwań małoletnich osób zaginionych.

Okoliczności sprawy

Z ustaleń dokonanych w toku czynności wynikało, że oboje małoletni pochodzili z rodzin o stabilnej sytuacji materialnej, określanych jako rodziny majątne. Warunki bytowe nie wskazywały na zaniedbania pod względem zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

W przypadku 14-letniej dziewczyny istotne znaczenie miała sytuacja rodzinna. Małoletnia przeżywała rozpad związku rodziców, a zbliżające się egzaminy i zmiana szkoły dodatkowo nasilały problemy emocjonalne. Dziewczyna w obecności swojego chłopaka wyrażała chęć opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania oraz pragnienie wyjazdu za granicę, które postrzegała jako symbole wolności i rozpoczęcia nowego etapu życia. Dodatkowo rodzina sprzeciwiała się romantycznej relacji jaką przeżywała z starszym chłopcem.

16-letni chłopiec odegrał kluczową rolę w przygotowaniu całego przedsięwzięcia. Chciał spełnić życzenie dziewczyny wspólnego wyjazdu za granicę i wspólnego życia z dala od rodzin. Zgromadził on znaczną sumę pieniędzy, co w dalszym etapie stanowiło dla niego zagrożenie możliwością popełnienia przestępstwa na jego szkodę. Następnie zaplanował logistykę wyjazdu

²⁵ *Taktyka czynności policyjnych w poszukiwaniu osób zaginionych poza granicami kraju*, „Kwartalnik Policyjny” 2025, nr 1, <https://kwartalnik.csp.edu.pl/kp/archiwum-1/2025/kwartalnik-policyjny-nr12025/6177,Taktyka-czynnosci-policyjnych-w-poszukiwaniu-osob-zaginionych-poz-granicami-kra.html> (dostęp: 13.12.2025).

w sposób świadomy i przemyślany. Działania te miały na celu nie tylko ucieczkę z domu, ale także opuszczenie kraju w sposób utrudniający organom ścigania ustalenia rzeczywistego przebiegu zdarzeń oraz kierunku przemieszczania się małoletnich.

W ramach realizacji planu małoletni pozostawili list pożegnalny, a także swoje rzeczy osobiste w rejonie rzeki, co miało sugerować możliwość targnięcia się na życie i tym samym skierować działania służb na błędny tor. Posiadane telefony komórkowe zostały przez nich wyrzucone, co uniemożliwiło ich dalszą lokalizację za pomocą dostępnych środków technicznych. Po opuszczeniu miejsca zamieszkania małoletni przemieszczali się pomiędzy kolejnymi miastami, regularnie zmieniając odzież oraz unikając korzystania z usług wymagających identyfikacji. Płatności realizowali wyłącznie gotówką, a do zmiany lokalizacji wykorzystywali prywatne usługi przewozowe, typu Bolt, co dodatkowo utrudniało odtworzenie ich trasy podróży i aktualnego miejsca pobytu.

Podjęcie działań poszukiwawczych i współpraca międzynarodowa

Ze względu na charakter sprawy, realne zagrożenie życia i zdrowia małoletnich oraz okoliczności wskazujące na świadome i zaplanowane oddalenie się, Policja zakwalifikowała zdarzenie jako zaginięcie II poziomu. Do realizacji czynności poszukiwawczych zaangażowano znaczne siły i środki. Poszukiwania dwóch komisariatów koordynowała Komenda Miejska Policji. W realizację sprawy włączyli się również specjaliści z Komendy Wojewódzkiej Policji udzielając jednostkom podległym wsparcia osobowego, technicznego oraz merytorycznego. W ramach prowadzonych działań podejmowano intensywne czynności operacyjno-rozpoznawcze, mające na celu ustalenie trasy przemieszczania się małoletnich oraz ich aktualnego miejsca pobytu. Wykorzystywano możliwe wsparcie innych Wydziałów Komendy Wojewódzkiej oraz innych jednostek organizacyjnych Policji na terenie kraju.

Po kilku dniach czynności Policji prowadzonych na terenie kilku miast różnych województw ustalono, że małoletni przemieszczając się z miasta do miasta, finalnie opuścili terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i udali się do stolicy Włoch – Rzymu. Uciekinierzy wyjechali za granicę korzystając z przejazdu realizowanego za pośrednictwem prywatnej usługi przewozowej typu Bolt. Informacja ta istotnie zmieniła charakter prowadzonych działań, powodując konieczność uruchomienia mechanizmów współpracy międzynarodowej.

Za pośrednictwem Biura Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji nawiązano współpracę ze stroną włoską. Przekazano wszelkie

posiadane informacje dotyczące zaginionych małoletnich, w tym dane personalne, rysopis, okoliczności zaginięcia oraz ustalenia operacyjne dotyczące sposobu przemieszczania się oraz ostatniej znanej lokalizacji na terenie Rzymu. Nawiązano również współpracę z oficerem łącznikowym polskiej Policji na terenie Włoch. Skierowano wnioski o publikację żółtej noty kanałem Interpol. Sprawa zaginięcia małoletnich była nagłośniona w telewizji (również włoskiej), sieci Internet i mediach społecznościowych.

Wymiana informacji oraz współpraca pomiędzy stroną polską i włoską przebiegały sprawnie i w sposób wzorcowy. Pomimo intensywnych działań prowadzonych przez włoskie służby, po upływie około 10 dni od momentu zaginięcia nie uzyskano informacji potwierdzających pobyt małoletnich na terytorium Włoch.

Zakończenie działań poszukiwawczych

Po kilkunastu dniach od momentu samowolnego oddalenia się małoletnich z domów rodzinnych, w związku z brakiem jednoznacznych ustaleń co do ich aktualnego miejsca pobytu, do Rzymu została skierowana delegacja ekspertów i specjalistów z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy. Wyjazd miał charakter podróży służbowej i był ukierunkowany na intensyfikację współpracy operacyjnej ze stroną włoską.

Na miejscu, wspólnie z oficerem łącznikowym Policji, przeprowadzono szereg spotkań operacyjnych z przedstawicielami włoskich służb. Ich celem było wzajemne przekazanie zgromadzonych informacji dotyczących zdarzenia, omówienie dotychczasowych ustaleń oraz wypracowanie dalszych kierunków działań poszukiwawczych. Szczegóły prowadzonych spotkań i ustaleń operacyjnych, z uwagi na ich operacyjny charakter, nie mogą zostać ujawnione.

W wyniku skoordynowanych działań oraz ścisłej współpracy międzynarodowej, w dniu 31 maja 2022 roku polscy funkcjonariusze, działając wspólnie z Policją włoską, dokonali odnalezienia zaginionych małoletnich na terenie Rzymu. Zakończenie sprawy potwierdziło zasadność podjętych działań oraz znaczenie efektywnej wymiany informacji pomiędzy służbami różnych państw.

Analizowana sprawa jednoznacznie wskazuje, że zintegrowane działania, zaangażowanie znacznych sił i środków oraz stosowanie odpowiednio dostosowanych procedur poszukiwawczych umożliwiają skuteczne odnajdywanie osób zaginionych, nawet w przypadkach o wysokim stopniu skomplikowania i transgranicznym charakterze zdarzenia.

Podsumowanie

Z danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wynika, że corocznie ucieczek z domu dokonuje ponad dwa miliony małoletnich do 19. roku życia. W Polsce to około 5000 przypadków rocznie. Najliczniejszą grupę stanowią dziewczęta i chłopcy w wieku od 14. do 16. roku życia. Okres ten charakteryzuje się nasilonym dążeniem do niezależności i samostanowienia, rozumianego jako potrzeba podejmowania autonomicznych decyzji. Jest to jednocześnie czas intensywnych zmian fizycznych i psychicznych, związanych z kształtowaniem się tożsamości oraz formułowaniem pierwszych planów życiowych²⁶.

Ucieczka z domu nie powinna być traktowana wyłącznie jako przejaw demoralizacji, gdyż w wielu przypadkach jest ona konsekwencją oddziaływania na młodą osobę szeregu niekorzystnych czynników rodzinnych, emocjonalnych i środowiskowych. Zjawisko to może wskazywać na dysfunkcje w funkcjonowaniu rodziny, zaburzone relacje opiekuńczo-wychowawcze lub brak poczucia bezpieczeństwa i akceptacji. Jednocześnie stanowią realne i bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia, a niekiedy także życia młodych ludzi. Ucieczki z domu są zjawiskiem wieloprzyczynowym dlatego analiza tego zjawiska wymaga podejścia interdyscyplinarnego, uwzględniającego zarówno aspekt psychologiczny, społeczny jak i wymiar prawny.

Analiza obowiązujących przepisów (*de lege lata*) pozwala stwierdzić, że polski system prawny zapewnia Policji szerokie kompetencje w zakresie prowadzenia poszukiwań osób zaginionych, w tym małoletnich. Wprowadzone Zarządzeniem nr 25 Komendanta Głównego Policji z 2025 r. zmiany, zmierzające do wzmocnienia ochrony małoletnich, w szczególności dzieci najmłodszych, zasługują na pozytywną ocenę z punktu widzenia adekwatności i efektywności obowiązujących rozwiązań prawnych. Regulacje te umożliwiają szybkie podejmowanie czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz elastyczne dostosowanie działań do stopnia zagrożenia życia i zdrowia osoby zaginionej. Jednocześnie praktyka wskazuje, że skuteczność tych rozwiązań w znacznym stopniu uzależniona jest od sprawnej współpracy międzynarodowej oraz dostępu do aktualnych narzędzi wymiany informacji.

W perspektywie *de lege ferenda* zasadne wydaje się doprecyzowanie ram prawnych dotyczących wymiany informacji z zagranicznymi organami ścigania, co mogłoby przyczynić się do zwiększenia skuteczności działań poszukiwawczych i dalszego wzmocnienia ochrony małoletnich.

²⁶ W. Błażek, *Psychospołeczne uwarunkowania ucieczek z domu*, „Nauki o Polityce i Administracji”, nr 4(40)/2020, <https://colloquium.amw.gdynia.pl/index.php/colloquium/article/view/218> (dostęp: 12.12.2025).

Opisany przypadek potwierdza, że zintegrowane działania, właściwa koordynacja oraz konsekwentne stosowanie procedur poszukiwawczych pozwalają na skuteczne zakończenie nawet najbardziej skomplikowanych spraw zaginięć. Przypadek ten stanowi jednocześnie potwierdzenie, że wczesna eskalacja działań oraz interdyscyplinarne podejście do problemu zaginięć małoletnich są kluczowe dla zapewnienia ich bezpieczeństwa.

Bibliografia

- Aktualności*, <https://policja.pl/pol/kgp/bwik/aktualnosci-1> (dostęp: 12.12.2025).
- Bałandynowicz A., *Nieletni w kryzysie. Uwarunkowania zachowań dewiacyjnych*, Warszawa 2018.
- Bednarski M.J., *Uwarunkowania i regulacje prawne poszukiwań osób zaginionych*, „Kwartalnik Policyjny”, <https://kwartalnik.csp.edu.pl> (dostęp: 11.12.2025).
- Błażek W., *Psychospołeczne uwarunkowania ucieczek z domu*, „Nauki o Polityce i Administracji”, nr 4(40)/2020. <https://colloquium.amw.gdynia.pl/index.php/colloquium/article/view/218> (dostęp: 12.12.2025).
- Gruza E., Sołtyszewski I., *Poszukiwania osób zaginionych*, Warszawa 2022.
- <https://tvn24.pl/trojmiasto/bydgoszcz-para-nastolatkow-uciekla-do-rzymu-przewozem-osob-st5737030> (dostęp: 14.12.2025).
- <https://www.se.pl/bydgoszcz/14-letnia-nicole-i-16-letni-lukasz-uciekli-z-bydgoszczy-do-rzymu-spali-w-bajecznie-drogim-hotelu-wszyscy-sa-w-szoku-aa-ArXs-AZi2-hu6h.html> (dostęp: 14.12.2025)
- Malinowska I., Kolomojec O., *Zaginienia dzieci i młodzieży w Polsce – przyczyny. Znaczenie edukacji ku bezpieczeństwu*, <https://bibliotekanauki.pl> (dostęp: 11.12.2025).
- Malinowska I., Michalski M., *Wybrane systemy współpracy międzynarodowej w zakresie zapewniania bezpieczeństwa osób zaginionych*, <https://ejournals.eu> (dostęp: 12.12.2025).
- Malinowska I., *Problematyka zaginięć ludzi w aspekcie prawno-kryminologicznym*, <https://academicon.pl> (dostęp: 11.12.2025).
- Missing Children Europe, *Annual reports*, <https://missingchildreneurope.eu/annual-reports/> (dostęp: 11.12.2025).
- Namysłowska I., *Psychiatria dzieci i młodzieży*, Warszawa 2016.
- Namysłowska I., *Zaburzenia emocjonalne i zachowania ryzykowne młodzieży*, Warszawa 2016.
- Pyżalski J., *Agresja elektroniczna i ryzykowne relacje młodzieży w Internecie*, Warszawa 2019.
- Struktura Biura Kryminalnego*, <https://policja.pl/pol/kgp/biuro-kryminalne/struktura/schemat-organizacyjny/34511,Struktura-Biura-Kryminalnego.html> (dostęp: 12.12.2025).
- Struktura BMWP*, <https://policja.pl/pol/kgp/bmwp/27772,StrukturaBMWP.html> (dostęp: 12.12.2025).
- Szymańska E., *Psychospołeczne uwarunkowania zachowań problemowych młodzieży*, Kraków 2020.
- Szymańska J., *Profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. Poradnik dla pracowników szkół i placówek oświatowych*, Warszawa 2020.

Taktyka czynności policyjnych w poszukiwaniu osób zaginionych poza granicami kraju, „Kwartalnik Policyjny” 2025, nr 1, <https://kwartalnik.csp.edu.pl/kp/archiwum-1/2025/kwartalnik-policyjny-nr-12025/6177,Taktyka-czynnosci-policyjnych-w-poszukiwaniu-osob-zaginionych-poz-granicami-kra.html> (dostęp: 13.12.2025).

Ucieczki nastolatków: perspektywa psychologiczna i aspekty poszukiwawcze, e-book, <https://www.nieuciekaj.pl> (dostęp: 15.12.2025).

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022 r., poz. 1700 ze zm.).

Współpraca międzynarodowa, <https://info.policja.pl/inf/wspolpraca-miedzynarod/72445,Wspolpraca-miedzynarodowa.html> (dostęp: 15.12.2025).

Zaginieni, <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/zaginieni/50885,Zaginieni.html> (dostęp: 13.12.2025).

Zarządzenie nr 25 Komendanta Głównego Policji z dnia 29 lipca 2025 r. zmieniające zarządzenie w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich.

Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz. Urz. KGP z 2018 r. poz. 77 z późn. zm.).

Zarządzenie nr 70 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 grudnia 2019 r. w sprawie Krajowego Systemu Informacyjnego Policji

Zmiany przepisów dotyczących poszukiwań osób zaginionych, <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/265658,Zmiany-przepisow-dotyczacych-poszukiwan-osob-zaginionych.html> (dostęp: 11.12.2025).